

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
The Evaluation of Master Program in Educational Administration
Muban Chom Bueng Rajabhat University

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์* ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ* และชวน ภารังกุล*

Phornsak Sucharittrak* Piyanart Boonmeepipit* Chuan ParungGul*

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*

Department of Educational Administration, Muban Chom Bueng Rajabhat University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIest Model ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมและซง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 76 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ด้านบริบทของหลักสูตร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระรายวิชา
- 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษา ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และด้านความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอน
- 3) ด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน
- 4) ด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 5) ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
- 6) ด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
- 7) ด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
- 8) ด้านการถ่ายโยงความรู้ ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

Abstract

The purpose of this research was to; 1) evaluate the Master Program in Educational Administration (Revised Curriculum Academic Year 2017) of Muban Chom Bueng Rajabhat University

using the CIPPIest Model of Stufflebeam & Zhang. The sample consisted of 76 informers, including the curriculum administration committee, instructors, alumni, students, and stakeholders using stratified random sampling techniques. The instrument was a five rating scale questionnaire. The content validity of the questionnaire was .93. The statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows:

The context evaluation overall was at a high level. When considering each area, it was found that the program's purpose was at the highest level. Other areas were at a high level. The most to the least areas were listed as follows; curriculum structure and course outline. The inputs evaluation was overall, and each area was at a high level. The average means was as follows: students' readiness and suitability, factors contributing to learning and teaching, availability and suitability of instructors. The process evaluation overall and each area were at a high level. The most to the least areas were listed as follows; curriculum management and teaching and learning management. The product evaluation overall and each area were at a high level. Ranking from high to low means: knowledge, cognitive skills, numerical analysis skills, communication and information technology, interpersonal skills and responsibility, moral and ethics.

The impact evaluation overall and each area were at a high level.

The effectiveness evaluation overall and each area was at the highest level.

The sustainability evaluation overall and each area was at a high level.

The transportability evaluation overall and each area was at a high level

บทนำ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่ครอบคลุมขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่กำลังเกิดขึ้น ในวงกว้างและคาดว่าจะส่งผลต่อไปในอนาคต มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลากหลายมิติและมีหลายระดับตั้งแต่ การดำเนินชีวิตของประชากรไปจนถึงผลรวมในระดับประเทศ โดยแนวโน้มระดับโลกที่จะส่งผลกระทบและ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม ธุรกิจ วัฒนธรรม รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม จะไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นแค่ชั่วคราวแล้วเลือนหายไป แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นการวิเคราะห์แนวโน้มที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในความก้าวหน้าของสังคม (Megatrends) โดยเฉพาะแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของประเทศ ประกอบด้วย 1) การเติบโตของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) และเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับ การจัดสรรทรัพยากรในธุรกิจภาคบริการ อาทิ การคมนาคมและโลจิสติกส์ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และที่พักอาศัย รวมถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ประชากรในพื้นที่ห่างไกล และการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่นมากกว่าเดิม 2) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) จะช่วยยกระดับผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เชิงลึกที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การดำเนินนโยบายสาธารณะ การทำการตลาด หรือการพัฒนา

นวัตกรรมเพื่อตอบสนองช่องว่างทางการตลาดเกิดการพลิกโฉม ทั้งนี้ การพัฒนาและใช้งานข้อมูลขนาดใหญ่จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการจัดเก็บและเชื่อมโยงฐานข้อมูลผ่านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ อาทิ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และบล็อกเชน (Blockchain) ร่วมกับการมีบุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น เหมืองข้อมูล (Data Mining) และการเรียนรู้ของเครื่องกล (Machine Learning) เป็นต้น และ (3) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ (Automation & Robotics) ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการทดแทนแรงงาน ที่ไม่ต้องใช้ทักษะซับซ้อนในภาคการผลิต (อุตสาหกรรมยานยนต์ ปีโตรเคมี และอิเล็กทรอนิกส์) ภาคการเกษตร และภาคบริการ (กลุ่มร้านอาหารและร้านค้า) การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบในวงกว้างของเทคโนโลยี (Technological Disruption) ที่กำลังเกิดขึ้น จะส่งผลให้พลวัตการพัฒนาในอนาคตของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน และอาจทำให้ผู้ที่ก้าวไม่ทัน หรือไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น จะต้องเป็นผู้รับแรงกดดันและเผชิญความเสี่ยงต่อความอยู่รอด ทั้งในระดับปัจเจก องค์กร หรือแม้กระทั่งในระดับประเทศ อาทิ การปรับตัวขององค์กรและแผนการดำเนินธุรกิจ การปรับตัวของแรงงานให้ได้มาซึ่งทักษะในการทำงานที่มีจุด แข็งอย่างแตกต่างและสามารถส่งเสริมซึ่งกันและกันกับปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างกลมกลืน หรือการปรับตัวของ ภาครัฐในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่วมกับการออกแบบระบบ การกำกับดูแลและนโยบายที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปได้อย่างฉับไว เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการ เปลี่ยนแปลงได้สูงสุดและเป็นไปอย่างทั่วถึง (The Economist Intelligent Unit, 2020).

ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและในระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, 10) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาค้นทุกช่วงวัย และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, 4) หัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของประชากรคือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, 1)

สถาบันอุดมศึกษาจึงมีภารกิจหลัก คือการผลิตบัณฑิตโดยเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สกอ.จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ในส่วนปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการ และวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชา ต่างๆ (มาเรียม นิลพันธ์ 2554,1)

ด้วยเหตุที่การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นกลไกในระดับนโยบายที่จะเชื่อมโยงและบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนให้มีการการปฏิบัติสู่การจัดการศึกษาในระดับภูมิภาคจนถึงระดับท้องถิ่น จนถึงสถานศึกษาอันเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ตอบโจทย์ ผู้เรียนและผู้สอน การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับปรุง พัฒนาอย่างเป็นระบบสัมพันธ์กันตั้งแต่หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ระบุว่าให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชนมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี หนุนบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เปิดหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษาความรู้ความสามารถสังเคราะห์และประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาพัฒนาความรู้ และการประกอบวิชาชีพ เป็นผู้นำทางการศึกษา ทั้งในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ตามบทบาท หน้าที่ของนักวิชาการ นักวิจัย และนักบริหาร สำหรับหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งได้เปิดรับนักศึกษาเข้ามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 โดยหลักสูตรนี้จะครบรอบการประเมินในปีการศึกษา 2563 และครบกำหนดในปีการศึกษา 2563 นั้น ที่ผ่านมายังไม่มีการประเมินหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรจำเป็นต้องผ่านกระบวนการประเมินหลักสูตรเพื่อหาคำตอบตามหลักวิชาการว่าหลักสูตรได้ดำเนินการ และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และเพื่อให้การประเมินหลักสูตรครอบคลุมวัตถุประสงค์ ของการประเมินอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 โดยผู้วิจัยทำการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ อันประกอบด้วย ด้านบริบท (C: Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input) ด้านกระบวนการ (P : Process) ด้านผลผลิต (P: Products) ด้านผลกระทบ (I: Impact) ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability) และด้านการถ่ายทอดความรู้ (T: Transportability) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า นักศึกษา ปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 94 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน บัณฑิต นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 63 คน ซึ่งได้มาจากการเปิดตารางขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 607-610) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานภาพเป็นชั้น และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIest Model ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมและซอง (Stufflebeam & Zhang, 2017: 63) ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ ด้านบริบท (C: Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input) ด้านกระบวนการ (P : Process) ด้านผลผลิต (P: Products) ด้านผลกระทบ (I: Impact) ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (T: Transportability) ดังนี้

1. การประเมินบริบท (context evaluation: C) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามี อะไรบ้าง มีความต้องการหรือปัญหาอะไรที่ยัง ไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและ สรรพกำลังที่จำเป็นอะไรที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (inputs evaluation: I) เป็นการประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เพื่อทราบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้และมีประโยชน์ ในการตัดสินใจว่า ระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตรรวมทั้งวิธีการและระบบการบริหารของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรใช้ วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า ประเด็นการประเมินครอบคลุมได้หลายอย่าง เช่น ตัวแปรที่เกี่ยวกับสิ่งที่ นำเข้าสู่ระบบการศึกษา คือ คุณลักษณะ/คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหารและครูสอน คุณภาพของผู้เรียน พื้นฐานความรู้ผู้เรียน วิธีการจัดการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (process evaluation: P) เป็นการประเมินด้านการปฏิบัติงาน ตามแผนงานที่วางไว้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งการประเมินกระบวนการจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการปฏิบัติตามวิธีการที่

กำหนดไว้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรการนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

4. การประเมินผลผลิต (products evaluation: P) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและติดตามผลที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสพการณ์ สมรรถนะ จากการ เรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธกับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ผล การเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

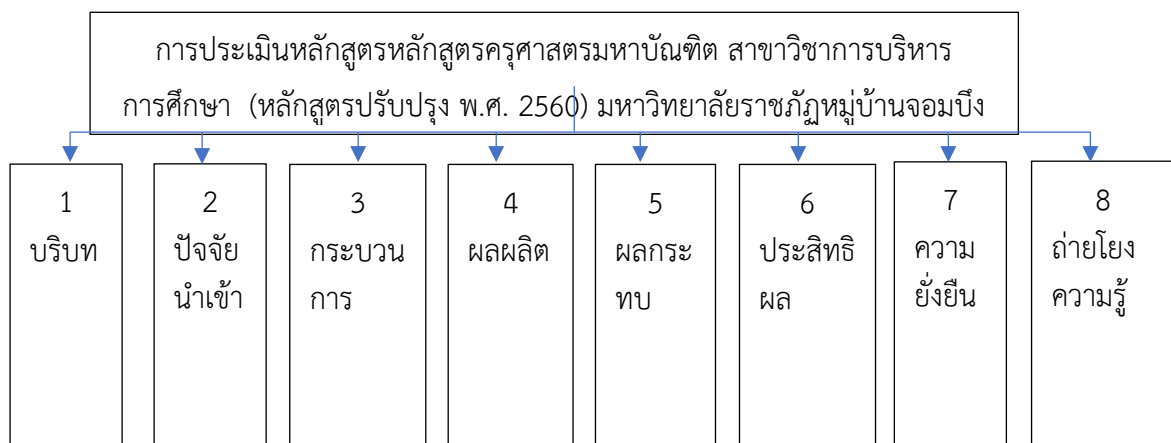
5. การประเมินผลกระทบ (impact evaluation: I) เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ใน การทำงานได้ เช่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือ ผู้ร่วมวิจัย มีผลงานทางวิชาการ และได้รับยอมรับ จากสังคมหรือชุมชน เป็นต้น

6. การประเมินประสิทธิผล (effectiveness evaluation: E) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน หลังจากจบหลักสูตรว่า มีคุณภาพและ ความสำเร็จในระดับสูง หรือตรวจสอบ ความก้าวหน้าด้านความรู้ ความ สามารถหลังปฏิบัติงานไป เช่น ความเชี่ยวชาญ ที่เกิดขึ้น มีความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่ มีการพัฒนางานด้าน วิชาการและการวิจัยจนสามารถตีพิมพ์ เผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนได้ เป็นต้น

7. การประเมินความยั่งยืน (sustainability evaluation: S) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถ ของ ผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรว่า สามารถนำความรู้ที่ได้ จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ได้อย่าง ต่อเนื่อง โดยมีการติดตามผลของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรไปอีกระยะหนึ่ง

8. การประเมินการถ่ายโยงความรู้ (transportability evaluation: T) เป็นการประเมินผล ที่เกิดกับ ผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยการ ประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีทาง การศึกษาใหม่ ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาได้ หรือนำส่วนหนึ่งของความรู้ที่ได้รับ จากหลักสูตรไป ใช้ในการสอนแบบบูรณาการในสถานที่ต่าง ๆ

ซึ่งจากกรอบแนวคิดดังกล่าว สามารถเขียนเป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้.

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะการทำงาน และสถานภาพปัจจุบัน โดยกำหนดการตอบเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIest Model ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมและซาง (Stufflebeam & Zhang, 2017: 63) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert's rating scale) ประกอบด้วย 8 ด้าน มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 137 ข้อ

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรการบริหารการศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือ
3. สร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหาโดยให้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า 0.67-1.00
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1978, 161) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับ เท่ากับ .93 เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะการทำงาน และสถานภาพปัจจุบัน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1) ด้านบริบทของหลักสูตร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.45, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด. ($\bar{X}$)=4.61, S.D.=0.46) ส่วนด้านอื่น

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ โครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X}$)=4.46, S.D.=0.49) และเนื้อหาสาระรายวิชา ($\bar{X}$)=4.27, S.D.=0.69)

2) ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.33, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษา ($\bar{X}$)=4.40, S.D.=0.42) ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$)=4.47, S.D.=0.50) ด้านความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}$)=4.33, S.D.=0.63)

3) ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$)=4.21, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$)=4.09, S.D.=0.59) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$)=4.33, S.D.=0.59)

4) ด้านผลผลิต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.39, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความรู้ ($\bar{X}$)=4.46, S.D.=0.53) ด้านทักษะทางปัญญา($\bar{X}$)=4.41, S.D.=0.54) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ($\bar{X}$)=4.38, S.D.=0.51) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}$)=4.38, S.D.=0.57) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$)=4.33, S.D.=0.48)

5) ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.40, S.D.=0.51)

6) ด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$)=4.52, S.D.=0.54)

7) ด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.42, S.D.=0.41)

8) ด้านการถ่ายโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$)=4.34, S.D.=0.44)

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) **ด้านบริบทของหลักสูตร** ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะด้านบริบทประกอบไปด้วยด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของสูตร และด้านเนื้อหาสาระรายวิชา ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องอิงกับมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารของคุรุสภา โดยเฉพาะด้านวัตถุประสงค์ที่มีภาษาที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ ด้านโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามที่คุรุสากำหนดคือไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ไม่ว่าจะเป็นหมวดวิชาบังคับ ส่วนด้านเนื้อหาสาระต้องอ้างอิงกับสาระความรู้และสมรรถนะรายวิชาของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร ซึ่งผลวิจัยด้านบริบทหลักสูตรดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของซิณพวงศ์ ศรีจันทร์ (2562) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับธัชชัย จิตรนันท์และจิราพร วิษระโกชน (2558) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model พบว่าด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2) **ด้านปัจจัยนำเข้า** ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสาขาวิชาการบริหารของกระบวนการสอบและคัดเลือกนักศึกษาที่เข้มข้น จึงทำให้ได้นักศึกษาที่มีความพร้อม และความตั้งใจเพื่อเป็นผู้บริหารในอนาคต ส่วนด้านการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีนโยบายให้อาจารย์ทุกคน

ออกแบบการสอนแบบเชิงรุก (Active learning) เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ส่วนด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรของสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกและมีตำแหน่งทางวิชาการทุกคน ซึ่งผลวิจัยด้านปัจจัยนำเข้าดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา ถนอมศักดิ์(2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า ปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสมปอง ชาสิงห์แก้ว, พระครูสมเฒานเขตคณารักษ์, พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส และสุนทร สายคำ.(2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555. พบว่า ปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3) ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีการจัดอาจารย์ผู้สอนแต่ละวิชาที่คุณวุฒิและประสบการณ์ตรง มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีการจัดโครงการฝึกปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาและบริหารการศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลวิจัยด้านกระบวนการดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของศิษณพงศ์ ศรีจันทร์ (2562) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ (หลักสูตรปรับปรุง 2556) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่าด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับธัชชัย จิตรนันท์, จิราพร วิชะโรจน์. (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ (หลักสูตรปรับปรุง 2554) พบว่าด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4) ด้านผลผลิต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสาขาให้ความสำคัญกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยจัดอบรมการเขียน มคอ.3 ให้สัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังกล่าว ทำให้ได้ผลผลิตตามคุณลักษณะบัณฑิตที่สาขาวิชา กำหนด ซึ่งผลวิจัยด้านผลผลิตดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชัย พุทธา (2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการดี อนันต์นาวิ; เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม (2558) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5) ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะสืบเนื่องมาจากการที่สาขาวิชา มีการสอบและคัดเลือกนักศึกษาเข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิต ทำให้ได้นักศึกษาที่มีความมั่นใจในองค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญของตน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลวิจัยด้านผลกระทบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธ์ (2554) ที่พบว่าด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปัญญา ชาดง และ สิรินาถ จงกลกลางที่พบว่าด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

6) ด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะจากการไปนิเทศนักศึกษาได้รับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่านักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

หมู่บ้านจอมบึง เป็นบุคคลที่เป็นผู้นำของสถานศึกษาในทุก ๆ เรื่อง ทำให้สถานศึกษาแห่งนั้นมีชื่อเสียงและได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผลด้านประสิทธิภาพดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของปยะธิดา ปัญญา (2562) ที่พบว่าด้านประสิทธิผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

7) ด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ มหาบัณฑิต เมื่อจบหลักสูตรไปแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้ จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ได้อย่างต่อเนื่อง เช่นนำไปสอบเพื่อเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมาก รวมถึงมีหลายคนได้ศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต ซึ่งผลวิจัยด้านความยั่งยืนดังกล่าวสอดคล้องกับสมศักดิ์ บุญปู และพีรวัฒน์ ชัยสุข. (2558) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พบว่าด้านความยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

8) ด้านการถ่ายโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะสาขาวิชาฯ ได้มีการฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอเชิงวิชาการต่อหน้าสาธารณชนบ่อยครั้งจนทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม สอนเทคนิคการตรวจงานวิจัยจนนักศึกษาสามารถวิพากษ์งานวิจัยของคนอื่นได้ รวมถึงการฝึกค้นคว้าข้อมูลทั้งภาคไทยและต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งผลการวิจัยด้านการถ่ายโยงความรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่ม้อย และพลฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563). ที่พบว่าด้านการถ่ายโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ (2563) ที่ผลวิจัยด้านการถ่ายโยงความรู้พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

1) ควรมีแผนและมาตรการเร่งด่วนเพื่อรองรับในการทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการไปเพื่อให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้มีคณาจารย์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและจำนวนที่เพียงพอ

2) ควรเสริมสมรรถนะผู้เรียนในด้านการค้นคว้าข้อมูลทั้งภาคไทยและภาคภาษาอังกฤษ

3) ควรเสริมสมรรถนะผู้เรียนในด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เป็นต้นทักษะการสื่อสาร

4) ควรปรับชื่อรายวิชาให้มีความทันสมัยโดยเทียบเคียงกับชื่อรายวิชาของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของโลก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ

2) ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา 2 ปี

บรรณานุกรม

- ซิณพนธ์ ศรีจันทร์ (2562) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2556) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 16 ฉบับที่ 73 : เมษายน - มิถุนายน 2562)
- ธัชชัย จิตรนันท์, จิราพร วิชระโกชน. (2015) การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model. วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2558
- ปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ (2563) การวิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสวัสดิการสังคม (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557). วารสารสังคมวิวัฒน์ ปีที่ 11ฉบับที่. 1 มกราคม- เมษายน 2563
- ปยะธิดา ปญญา (2562) การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 : พฤษภาคม - สิงหาคม 2562
- ภารดี อนันต์นาวิ; เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม (2558) การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 12, 2563 จาก <http://dspace.lib.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/1751>
- มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2554) การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัยปีที่ 3 ฉบับที่ 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2554)
- สมชัย พุทธา (2556) การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2: พฤษภาคม-ตุลาคม 2556
- สมปอง ชาสิ่งแก้ว, พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส และสุนทร สายคำ.(2561) การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นวารสารวิชาการธรรมทรรศน์ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2561)
- สมศักดิ์ บุญปู และพีรวัฒน์ ชัยสุข. (2558) การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2558
- สุกัญญา แซ่มซ้อย และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563). การประเมินการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2557-2559 วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 22ฉบับที่ 1มกราคม -มีนาคม2563
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563, ข้อเสนอเชิงนโยบาย เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงระบบ ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 12, 2563 จาก <http://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1817>
- Krejcie, R. V. & D. W. Morgan, (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Stufflebeam. Daniel L., Guili Zhang (2017). **The CIPP Evaluation Model: How to Evaluate for Improvement and Accountability**. New York: Guilford Press.

The Economist Intelligent Unit (2020). **THAILAND 2035: HORIZON SCANNING OVERVIEW. An assessment of critical factors impacting Thailand's development prospects to 2035**
Retrieved January 10, 2021 from: <https://www.ippd.or.th/wp-content/uploads/2020/04/Thailand-2035-Horizon-Scanning-Overview-3.pdf>